

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Miłosz Motyka

DOZE-III.050.6.2025.ŁZ
3722838.14767275.12053206
Warszawa, 28-04-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelacje poselską Posła Jarosława Sachajki i Posłanki Anny Gembickiej w sprawie planowanych zmian w obszarze energetyki wiatrowej na lądzie (sygn. K10INT8799) proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

1. Dlaczego rząd uznaje, że obszary Natura 2000 wymagają większej ochrony niż zdrowie i komfort ludzi?

Należy wyjaśnić, że projekt ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD89, nr druku sejmowego: 1130), dalej: „projekt ustawy o inwestycjach” ustala minimalną odległość na poziomie 500 m i to nie od wszystkich, a od wybranych obszarów Natura 2000 ustanowionych w celu ochrony ptaków i nietoperzy. Tym samym ustawowe minimalne odległości między powyższymi obszarami Natura 2000, a zabudową mieszkaniową ustalone zostały na tym samym poziomie.

Uzupełniając odpowiedź należy jeszcze wyjaśnić, że bufony odległości od zabudowy mieszkaniowej ustalone w projekcie ustawy o inwestycjach (tj. 500 m) stanowią bezwzględną wartość minimalną. Nie ma prawnych ograniczeń co do zastosowania w konkretnych przypadkach większych buforów odległości.

O wielkości buforów odległości w każdym przypadku decyduje organ gminy sporządzający miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego po zapoznaniu się z treścią Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko (przeprowadzenie jej jest obligatoryjne) oraz zapoznaniu się z oczekiwaniami społecznymi co do planowanej inwestycji wiatrakowej (więcej w tym temacie w odpowiedzi na pytanie 3 i 4). Na innym etapie procesu legislacyjnego wpływ elektrowni wiatrowej na środowisko jest weryfikowany przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostateczne warunki lokalizacji oraz zasad funkcjonowania elektrowni wiatrowych, w tym oddalenia inwestycji od zabudowań mieszkalnych będą weryfikowane i określone w ramach procedury wydawania przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla konkretnej inwestycji, w tym w określonych przypadkach, na podstawie szczegółowego raportu oddziaływania na środowisko.

Procedura taka jest stosowana dla wszystkich istotnie oddziałujących na środowisko inwestycji, w tym dróg, linii kolejowych, linii energetycznych, zakładów przemysłowych itp., których emisja hałasu i oddziaływań elektromagnetycznych jest wyższa niż w przypadku elektrowni wiatrowych. W ramach ww. procedury nakładane na inwestycje są wszystkie niezbędne warunki i zasady funkcjonowania danej instalacji, aby mogła ona podlegać bezpiecznej eksploatacji. W przypadku farm wiatrowych w ramach wymagań nakładanych na inwestora mogą to być np.:

- ✓ nakaz odpowiedniego rozmieszczenia poszczególnych elektrowni na terenie dostępnym pod farmę wiatrową,
- ✓ zastosowanie rozwiązań technicznych dot. np. odmrażania i ogrzewania łopat elektrowni wiatrowych,
- ✓ zastosowanie rozwiązań technicznych dot. np. pokrycia turbiny i łopat oraz regulacji kąta ustawienia łopat w celu zlikwidowania efektu migotania cienia i światła,
- ✓ zastosowanie odpowiedniego otoczenia dla farmy wiatrowej (np. posadzenia drzew lub innych przeszkód dla rozchodzenia się hałasu),
- ✓ nakaz zastosowania tzw. monitoringu realizacyjnego wybudowanych już elektrowni wiatrowych w celu potwierdzenia braku negatywnych oddziaływań na otoczenie.

2. Dlaczego Ministerstwo w swoim projekcie nie bierze pod uwagę stanowiska Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w sprawie farm wiatrowych?

Projektodawca nie może brać pod uwagę załączonego stanowiska ze względu na fakt, że występuje w nim adnotacja „materiał archiwalny nie odzwierciedlający aktualnego stanu wiedzy”. Projektodawca przy tworzeniu projektu ustawy o inwestycjach wziął pod uwagę m.in. monografię Polskiej Akademii Nauk „Elektrownie wiatrowe w życiu człowieka” (A.W. Jasiński, P. Kacejko, K. Matuszczak, J. Szulczyk, A. Zagubień, 2022 r.).

Warto również przytoczyć informacje zawarte w najnowszej publikacji badaczy z Wydziału Studiów Edukacyjnych oraz Wydziału Fizyki i Astronomii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, współpracujący w ramach Centrum Neuronauki Poznańczej, badający jak hałas odpowiadający średniemu poziomowi hałasu turbiny wiatrowej oddalonej o 500 m wpływa na funkcje poznawcze. Z wyniku badania wynika, że nie ma związku przyczynowo-skutkowego między dźwiękami z elektrowni wiatrowych a funkcjonowaniem poznawczym. Ewentualny negatywny wpływ na pracę mózgu wynika nie z samego hałasu, a ze społecznie skonstruowanych przekonań na temat farm wiatrowych i ich ingerencji w lokalny krajobraz¹.

3. Dlaczego Ministerstwo ignoruje głosy społeczności lokalnych, które sprzeciwiają się lokalizacji farm wiatrowych w pobliżu ich domów? Jak to jest możliwe że nieme zwierzęta potrafią więcej „wynegocjować” w Ministerstwie Klimatu i Ochrony Środowiska niż ludzie?

4. Czy Ministerstwo rozważy stworzenie realnych mechanizmów konsultacji społecznych, które będą miały wpływ na decyzje dotyczące lokalizacji farm wiatrowych?

Odpowiadając na oba pytania łącznie, należy wyjaśnić, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska bierze pod uwagę głosy społeczności lokalnych, a projekt ustawy o inwestycjach kontynuuje zasadę upodmiotowienia tej grupy w procesie lokalizowania inwestycji wiatrakowej.

Zgodnie z powyższym projekt ustawy o inwestycjach kontynuuje zasadę obowiązkowych spotkań z lokalnymi społecznościami. Przedmiotowe spotkania odbywają się na początku etapu planistycznego, dzięki czemu społeczności lokalne mogą wypowiedzieć się na długo przed rozpoczęciem inwestycji wiatrakowej. W wielu gminach, wskutek przeprowadzonych spotkań, zdecydowano się na odsunięcie planowanych elektrowni wiatrowych od zabudowy mieszkaniowej na odległość większą niż pierwotnie zakładano, a nawet zdecydowano o zaprzestaniu sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lokalizującego elektrownie wiatrowe.

¹ <https://www.nature.com/articles/s41599-025-04645-x>

Dodatkowo projekt nowelizacji ustawy o inwestycjach zakłada specjalne uregulowanie sytuacji mieszkańców gmin pobliskich. Należy podkreślić, że oddziaływanie elektrowni wiatrowej może mieć taki sam wpływ na mieszkańców gminy, w której będzie ta instalacja zlokalizowana, jak również gmin pobliskich. W przypadku gdy inwestycja wiatrowa zostanie zlokalizowana na granicy gminy, gmina pobliska może być nawet mocniej narażona na oddziaływanie elektrowni wiatrowej. Stąd też regulacje ustawowe wprowadzają potrzebę stworzenia planu miejscowego na terenie tych gmin, aby właściwie ochronić wszystkich mieszkańców będących pod wpływem oddziaływania elektrowni wiatrowych.

Należy dodać, że tak samo jak w przypadku gminy, w której zostanie posadowiona elektrownia wiatrowa, gmina pobliska również ma w pełni władztwo planistyczne. Dlatego też, jeśli mieszkańcy tej gminy nie zgodzą się na taką inwestycję i na takie oddziaływanie na ich terenie, gmina pobliska nie sporządzi planu miejscowego, a co za tym idzie taka inwestycja wiatrowa ostatecznie nie powstanie.

Podsumowując zarówno obecne jak i projektowane przepisy dotyczące lokalizowania elektrowni wiatrowych już na etapie planistycznym (a więc na początku procesu inwestycyjnego) dają zupełną dowolność w kształtowaniu odległości elektrowni wiatrowych od zabudowań mieszkaniowych, o ile jest to odległość większa niż zakłada to minimalna ustawowa zasada odległościowa. Tym samym społeczność lokalna, poprzez władze gminy może zdecydować sprzeciwie i nielokalizowaniu elektrowni wiatrowych na obszarze tych gmin.

Warto także podkreślić, że mieszkańcy funkcjonujący najbliżej elektrowni wiatrowych będą objęci prawami strony w postępowaniach o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz w sprawie wydania pozwolenia na budowę inwestycji polegającej na posadowieniu elektrowni wiatrowej, a zatem mogą wziąć aktywny udział w procesie i formalnie zgłosić swoje zastrzeżenia do prowadzonej inwestycji.

5. Dlaczego rząd nie wspiera krajowych innowacyjnych turbin wiatrowych, takich jak projekty inż. Waldemara Piskorza? Czy Ministerstwo analizowało ten innowacyjny na skalę światową projekt?

Na wstępie pragnę poinformować, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska z uwagą śledzi nowe technologie i nowoczesne projekty badawczo-naukowe oraz w pełni popiera innowacyjne rozwiązania w dziedzinie energetyki, w tym energetyki odnawialnej, które mogą przyczynić się do zrównoważonego rozwoju gospodarki oraz powszechnego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

Z posiadanych informacji wynika, iż nowoczesne koncepcje mniejszych turbin wiatrowych np. o pionowej osi obrotu, a w szczególności te, które wykorzystują siłę nośną przy aktywnej adaptacji kąta natarcia łopaty są godne uwagi. Jednakże charakteryzują się również pewnymi wadami. Wskazuje się na wątpliwości co do natężenia emisji hałasu wynikającego z pracy takich turbin oraz efektu migotania światła. Oba te mankamenty generują potencjalny problem korzystania z takich technologii w obszarach zabudowanych w szczególności w związku z możliwością wystąpienia dekoncentracji uwagi uczestników ruchu drogowego, ale także dodatkowego ponadnormatywnego wzrostu hałasu na terenach zurbanizowanych. Z kolei na w obszarach wiejskich i peryferyjnych istotną barierą rozwoju tej technologii mogą być jednostkowo wysokie koszty instalacji takiego typu w stosunku ich do mocy wytwórczych.

6. Czy Ministerstwo planuje wprowadzenie mechanizmów promujących polskie technologie OZE, aby zwiększyć dochody polskiego, a nie niemieckiego budżetu?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie ma wpływu na to, jaka technologia wytwarzania energii z odnawialnych źródeł jest bardziej preferowana i chętniej stosowana przez inwestorów.

Trzeba podkreślić, że jednym z filarów rynku wewnętrznego Unii Europejskiej (UE) jest zasada swobodnego przepływu towarów – utworzenie i rozwój obszaru pozbawionego granic wewnętrznych, w obrębie którego nie obowiązują żadne nieuzasadnione ograniczenia w handlu między państwami członkowskimi UE. Zasada swobodnego przepływu towarów stanowi jedną z czterech podstawowych wolności gospodarczych ustanowionych na mocy unijnych traktatów założycielskich – do pozostałych trzech należy swobodny przepływ kapitału, usług i osób.

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, iż Ministerstwo Klimatu i Środowiska dąży do wspierania rozwoju OZE ze szczególnym zwróceniem uwagi na te mechanizmy, które gwarantują większą konkurencyjność.

Zgodnie z powyższym ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2024 r. poz. 1361), dalej: „ustawa o OZE” zapewnia taki mechanizm wsparcia i jest nim system aukcyjny. W jego efekcie, w latach 2016 – 2024 zakontraktowano ok. 5,3 GW mocy w instalacjach wiatrowych na lądzie.

System aukcyjny ma na celu szybsze zaadaptowanie się technologii OZE do warunków rynkowych. Efektem tego w przyszłości będzie samodzielność funkcjonowania instalacji OZE na rynku bez potrzeby ich wspierania. Dlatego też, już teraz na popularność stosowania danej technologii OZE wpływają w dużej mierze takie czynniki, jak podejście inwestorów, którzy kierują się swoimi potrzebami i rachunkiem ekonomicznym, ogólna stopa zwrotu inwestycji, charakterystyczne właściwości instalacji oraz ogólna dostępność produktu na rynku.

Należy wyraźnie podkreślić, iż wymieniony powyżej sposób wsparcia nie dzieli turbin wiatrowych na te z pionową lub poziomą osią obrotu czy posiadających inne nowatorskie rozwiązania w kategorii możliwości produkowania energii elektrycznej z wiatru. Na ten moment nie ma również znaczenia kraj ich produkcji, a decyzja o przystąpieniu do danej aukcji z daną technologią OZE jest decyzją podejmowaną wyłącznie przez inwestora.

Skupiając się z kolei na kwestii wspierania nie tyle rozwoju energetyki wiatrowej co zaplecza dedykowanego tej technologii, należy poinformować, że projekt ustawy o inwestycjach ma za zadanie również wygenerowanie popytu i dać impuls do rozwoju lokalnego zaplecza technologicznego i serwisowego. Warto zwrócić uwagę, że kluczowym nie jest nadmierne tworzenie programów, które finansowo wspierają rozwój zaplecza technologicznego i serwisowego. Kluczowe jest, aby poprzez zmiany prawa doprowadzić do takiego rozwoju rynku OZE (w tym w zakresie energetyki wiatrowej na lądzie), aby takie przedsięwzięcia powstawały nie z powodu dopłat, a z powodu pojawienia się realnego popytu na rynku na dane usługi.

7. Jakie formy subsydiowania występują w Polsce energetyki wiatrowej?

Początek rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce jest skorelowany z rozpoczęciem funkcjonowania najstarszego w Polsce systemu wspierającego produkcję energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. System ten oparty jest na świadectwach pochodzenia energii, tzw. system certyfikatowy, który funkcjonuje od 2005 r. Właściciele instalacji OZE objęci tym systemem otrzymują świadectwa pochodzenia za każdą wytworzoną MWh. Zobowiązane do uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki (URE) świadectw pochodzenia są: przedsiębiorstwa energetyczne, odbiorcy końcowi, odbiorcy przemysłowi oraz towarowe domy maklerskie

lub określone domy maklerskie. W przypadku braku możliwości umorzenia świadectw, ww. podmioty zobowiązane są do uiszczenia tzw. opłaty zastępczej.

Przed wejściem w życie systemu świadectw pochodzenia moc zainstalowana w energetyce wiatrowej w Polsce wynosiła zaledwie 124 MW.

Jak już wspomniano w odpowiedzi na pytanie nr 6 wraz z wejściem w życie ustawy o OZE wprowadzono nowy mechanizm wsparcia OZE, czyli system aukcyjny, który zastąpił ww. system świadectw pochodzenia.

W organizowanych przez Prezesa URE aukcjach wyłaniani są przedsiębiorcy, którzy zaoficerowali produkcję energii elektrycznej z odnawialnego źródła po najniższej cenie, a których oferty łącznie nie przekroczyły 100% wartości lub ilości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii określonej w ogłoszeniu o aukcji oraz 80% ilości energii elektrycznej objętej wszystkimi złożonymi ofertami. Zwycięzca otrzymuje w ten sposób wsparcie w postaci gwarantowanej ceny sprzedaży energii na okres do 15 lat, która podlega waloryzacji o poziom inflacji na zasadzie dwustronnego kontraktu różnicowego. Właściciele instalacji OZE, którzy wygrali aukcję uzyskują tym samym prawo do otrzymywania tzw. wyrównania ujemnego salda, czyli comiesięcznej płatności stanowiącej różnicę między ceną aukcyjną oferowaną przez wytwórcę, a ceną rynkową energii elektrycznej z zastrzeżeniem maksymalnej ilości energii elektrycznej oferowanej podczas aukcji.

Należy zauważyć, iż w wyniku aukcji przeprowadzonych w latach 2016-2024 zakontraktowano ponad 274,3 TWh energii o wartości ponad 66,8 mld zł, z czego same elektrownie wiatrowe odpowiadają za zakontraktowaną energię o wartości ponad 35,8 mld zł.

W obecnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2021–2027 istnieje kilka programów w Polsce wspierających inwestycje w OZE, w tym potencjalnie również wspomnianą energetykę wiatrową. Źródła finansowania to m.in.: programy w ramach Polityki Spójności (w tym regionalne programy), Fundusz Modernizacyjny czy Krajowy Plan Odbudowy. W zakresie dostępnych programów UE warto też wskazać, że wymagane jest użycie oraz instalacja nowych turbin wiatrowych a nie turbin używanych.

8. Jakie środki zostały przeznaczone na budowę sieci energetycznych w 2013, 2015, 2020, 2023, 2024 oraz jakie są planowane na 2025 rok?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska wystąpiło w zakresie powyższego zapytania do Ministerstwa Aktywów Państwowych oraz Ministerstwa Przemysłu.

Poniżej zamieszcza się wkład otrzymany z Ministerstwa Aktywów Państwowych będący tabelarycznym zestawieniem przedstawiającym nakłady inwestycyjne na budowę i modernizację sieci elektroenergetycznych poniesione przez spółki energetyczne.

	Nakłady na budowę i modernizacje sieci elektroenergetycznych [mln zł]
Wykonanie 2013	5 253,00
Wykonanie 2015	5 330,80
Wykonanie 2020	5 630,30
Wykonanie 2023	10 494,50
Wykonanie 2024	10 948,80
Plan 2025	12 130,60

Nakłady inwestycyjne Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. jako operatora systemu przesyłowego, w latach 2013, 2015, 2020, 2023, 2024 i planowane nakłady na rok 2025 przedstawiają się następująco:

- 2013 – 0,7 mld zł,
- 2015 - 1,1 mld zł,
- 2020 - 1 mld zł,
- 2023 - 1,8 mld zł,
- 2024 - 2 mld zł,
- 2025 - 4 mld zł.

Powyższe dane otrzymano z Ministerstwa Przemysłu.

Z wyrazami szacunku

Miłosz Motyka
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/